vormsi

Vormsi valla ajaleht Veebruar 2026

Vormsi tänab: vabariigi aastapäeval särasid meie oma inimesed

KAISA VALM, INFOJUHT

Foto: Kadri Ilves

Eesti Vabariigi 108. aastapäev algas Vormsi saarel eriliselt varakult ja ühiselt. Juba esimeste hommikutundide karguses, täpselt päikesetõusuga, kogunes kogukond vallamaja ette.

Sinimustvalge lipu piduliku heiskamise järel tunti ühistunnet soojast joogist ja traditsioonilistest kiluvõileibadest – see lihtne, kuid tähendusrikas hommikusöök sümboliseeris meie saare kokkuhoidmist ja austust riigi sümbolite vastu.

Pidupäev jätkus keskpäeval vabadussamba juures. Kell 12 asetati samba jalamile pärg ja süüdati küünlad nende mälestuseks, kes on sillutanud teed meie vabadusele. Ühine hümni laulmine ja meenutushetked tuletasid meelde, et vabadus ei ole iseenesestmõistetav, vaid väärtus, mida hoiame ja loome iga päev ise – oma tegude ja hoolivusega.

Päeva kulminatsiooniks oli kell 13 algav pidulik aktus. See oli hetk vaadata tagasi möödunud sündmusterohkele aastale, mille märgiline slogan „Vormsi avab oma hinge“ sai tõeks igas kohtumises. 2025. aasta jääb meile meelde kui mastaapse suvelavastuse, uue spordihoone valmimise ning tugeva võrgustikutöö aasta, kus fookuses oli nii noorte heaolu kui ka eakate toetamine.

Aktusel oli vallavalitsusel au anda üle tänukirjad inimestele, kelle panus on jätnud sügava jälje meie saare arengusse. Need on inimesed, kes teevad rohkem, kui neilt oodatakse, ning kelle sära ulatub kaugemale nende igapäevastest töökohustustest.

Täname kõiki, kes aitasid kaasa selle piduliku päeva õnnestumisele ning kes iga päev panustavad sellesse, et Vormsi oleks just see paik, kus on soe ja hea olla. Meie ühine teekond jätkub juba uute sihtidega, et hoida saare elu sama elujõulisena ja inspireerivana ka edaspidi.

Vormsi valla tänukirja pälvisid:

Jaanus Lõvi – discgolfi raja arendamise ja sportimisvõimaluste loomise eest
Hosby Külaselts MTÜ – silmapaistva panuse eest Hosby sadama arendamisse
Madli Paulus – Vormsi Showtantsu rühma juhendamise eest
Nora Grupp OÜ – pikaajalise koostöö ja väärtusliku panuse eest Vormsi arengusse läbi Vormsi Kaubamaja
Raamatu „Rannarootsi rahvarõivad“ kaasautorid – panuse eest Vormsi kultuuripärandi uurimisse ja edasikandmisse
Veronika Isberg – olulise panuse eest Vormsi rahvariidekultuuri säilitamisse ja tutvustamisse
Rein Levoškin – kauni kodu hoidmise eest Vormsi vallas
Vormsi Merepääste Selts – olulise ja aktiivse panuse eest turvalisuse tõstmisel Vormsi vallas
Ene Sarapuu – Vormsi seltsielu särtsaka elavdamise ja väsimatu teotahte eest
Eidi Leht – rahvatantsu traditsiooni säilitamise ja kultuurielu edendamise eest Vormsil
Ege Streng – heade õpitulemuste ja Vormsi väärika esindamise eest Lääne maakonna Aasta õppija nominendina 2025. aastal
Joosep Valm – Vormsi ja kogukonna väärika esindamise eest rakenduskõrgkooli cum laude lõpetamisel ja parima magistritöö kirjutamisel
Mari-Liis Järv – kõnevõistlusel Lääne Elu eripreemia pälvimise eest 2025. aastal
Riina Nedzelskiene – vabadussamba korrastamise eest
Vormsi Naiskodukaitse – koostöö ja initsiatiivikuse eest kogukonna kaasamisel
Vormsi Uuskasutus Butiik – ringmajanduse arendamise ja kogukonna elavdamise eest
Andres Koch – aastatepikkuse panuse eest jäätmemajanduse edendamisel
Mikk Puurmann – saare kultuurielu särtsaka elavdamise ja väsimatu teotahte eest
Vormsi Turism OÜ – Vormsi saare väliskuvandi loomise ning turismi edendamise eest
Arvo Allik – pikaajalise panuse eest ühistranspordi tagamisel Vormsi vallas

On avanenud väikesaarte programmi taotlusvoor

Väikesaarte programmi 2026. aasta taotlusvoor on avatud **9. veebruarist 2026 kuni 9. aprillini 2026.** Toetust saab taotleda investeeringuprojektidele, mis aitavad parandada väikesaarte elanikele esmatähtsate teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti. Sihtgrupp on KOVid, riigiasutused, MTÜd ja äriühingud. Taotlused esitatakse digitaalselt RTK veebilehel e-toetuse keskkonna kaudu.
Taotluste esitamise, taotlemise tingimuste ja muu lisainfo leiab RTK veebilehelt:
https://www.rtk.ee/meede-vaikesaarte-programm#tingimused
Küsimuste korral saab lisainfot telefonidel:
Birgit Diedrichsen – 5621 4688 ja **Kai Koord** – 5308 3705.

Projektitoetuste I vooru tähtaeg on 15. märts

Vallavalitsus võtab **15. märtsini** vastu projektitaotlusi, mille eesmärk on rikastada Vormsi haridus-, spordi- ja kultuurielu, anda hoogu kogukondlikele ettevõtmistele ja noorte tegevustele ning toetada saare eripärase kultuuripärandi uurimist ja tutvustamist. Toetust saavad taotleda nii osaühingud, mittetulundusühingud kui ka seltsingud, kes oma ettevõtmisega soovivad panustada Vormsi kultuuri- ja kogukonnaelu edendamisse. Projektitoetuste eelarve on kevadvoorus kokku 8000 eurot.
Ettepaneku toetuste eraldamiseks teeb hindamiskomisjon. Toetatakse tegevusi, mida plaanitakse alates 15. maist 2026 ja mille maksimaalne kestus on 12 kuud. Tingimused ja taotlusvormid koos lisadega leiab valla kodulehelt **www.vormsi.ee**
Lisainfot taotluste esitamise kohta saab ning taotlusi saab saata aadressil **vv@vormsi.ee**

Hajaasustuse programm on avatud

Kuni **2. aprillini 2026** saab Vormsi Vallavalitsusele esitada hajaasustuse programmi taotlusi.
Toetust saab taotleda joogivee-, kanalisatsiooni-, juurdepääsutee või autonoomse elektrisüsteemi rajamiseks (kui majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).
Maksimaalne toetus ühe majapidamise kohta on 6500 eurot ning see katab kuni 67% abikõlblikest kuludest. Taotlemiseks vajalikud dokumendid ja täpsemad tingimused leiab Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehelt.
Taotlused esitada digitaalselt aadressile **vv@vormsi.ee** või tuua vallamajja.
Lisainfo: **Lembit Talli**, tel 5323 0718, lembit@vormsi.ee

Vormsi tugevus on ühtsus

ERKI SAVISAAR, VALLAVANEM

Veel jõulude ajal võis hoovis märgata tärkavaid võililli. Aasta algus pööras aga uue lehekülje ning tõi meile tõelise talve. Nii kaunist ja stabiilset külma koos mõõduka lumekattega pole me näinud juba aastaid.

Eesti oludesse sobivad miinuskraadid ning suhteliselt tuulevaiksed ilmad võimaldasid merel jäätuda. Jaanuari teiseks pooleks oli jää paksus selline, et kandis lisaks jalakäijatele ka sõidukeid. Jääolud, mida pole nähtud aastaid, avasid ligipääsu paikadesse, kuhu muidu kuiva jalaga ei jõua. See on toonud Vormsile ka talviseid külalisi rohkem, kui tavapäraselt sel aastaajal oodata oskaksime. Mandrile viiv jäätee lisas omakorda kindlustunnet ning muutis liikumise paindlikumaks.

Talvised jääteed ei ole Vormsil midagi enneolematut. Kehtiv regulatsioon sätestab, et meri kuulub riigile ning teid sellele võib rajada üksnes riik Transpordiameti vahendusel. Paraku oli Transpordiamet jääteede rajamise võimaluse oma teehoiukavast välja arvanud ning avalikkuses kõlas seisukoht, et miljonitesse ulatuva maksumusega jääklassiga laeva olemasolu teeb jäätee tarbetuks. Kuid elu ja inimesed käivad teist rada – kui jää kannab, siis seda võimalust ka kasutatakse, eriti väikesaartel.

Tänan vabatahtlikke ja Vormsi Merepääste Seltsi, kes aitasid jääolusid kontrollida, jagada teavet jääl liikujatele ning suunata liiklust ajal, mil ametlikku jääteed polnud veel avatud ja riigistruktuurid ei soovinud selle võimaluse üle isegi arutada. Teie tegutsemine aitas ennetada ohtlikke olukordi!

Mitmete pöördumiste ja avaliku surve tulemusel kutsuti lõpuks kokku saarte ühendusi käsitlev kriisikomisjon. Seda veavad regionaal- ja põllumajandusminister ning taristuminister. Tegemist ei ole üksnes Vormsi küsimust arutava komisjoniga – esindatud on kõik püsiasustusega saared, samuti kõrgel tasemel ministeeriumid, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Transpordiamet ning vedajad. Kohtumised toimuvad iganädalaselt ning neile järgnevad otsekontaktid konkreetsete lõikude eest vastutajatega.

Tänu nendele aruteludele on Väinamerel kehtestatud navigatsioonipiirangud, et jäämurdjad ei lõhuks ametlikke ega isetekkelisi jääteid. Saavutatud on kokkulepped ametlike jääteede rajamiseks ning arutatud võimalusi, kuidas väikesaarte elanikele tagada eelisjärjekorras liikumine. Samuti on korduvalt käsitletud parvlaeva Ormsö töökindlust ja ühenduse stabiilsust nii lühikeses kui ka pikas vaates.

Tõenäoliselt just nende keeruliste jääolude tõttu on Ormsöl tekkinud tehniline rike ning nende ridade kirjutamise hetkel on laev seisnud juba kaks nädalat, ilma selge väljavaateta, millal ühendus taastub. Asenduslaev Reet ei ole võimeline sõitma ei sellistes jääoludes ega nii madalas vees, nagu Väinameres on olnud juba enam kui kuu. Parvlaeva Soela toomist Vormsi liinile takistavad samuti nii madal veetase kui ka saartevahelised jääteed.

Hetkeseisuga on kriisikomisjon jõudnud arusaamisele, et parim lahendus Vormsile on ühenduse hoidmine üle ametlikult avatud jäätee. Kuni parvlaevaühenduse taastumiseni liigub jääteed mööda vähemalt kaks korda päevas ka ühistransport, kui on soovijaid.

Seetõttu palun kõigil jääteed kasutades olla mõistvad ja hoolivad, pidada kinni kehtestatud piirangutest ning arvestada, et alternatiivid on piiratud. Hädaolukorras on võimalik inimesi üle tuua päästetehnikaga (hõljuk, kopter, lennuk), kuid mitte sõidukeid, kaupu ega teenuseid.

Soovin eraldi tänada ka Vormsi Kaubamaja tänast teenusepakkujat Nora Grupp OÜ-d, kes on vaatamata keerulistele oludele suutnud tagada poe varustatuse. Toimiv kauplus ei ole väikesel saarel iseenesestmõistetav ega luksus, vaid elutähtis teenus. Loodan siiralt, et õnnestub leida ka uus sama südikas kaupmees, kes on valmis hoidma poe avatuna ning kandma kaubandusega seotud riske. Lehe ilmumise ajaks on selge, kas ja kes oma pakkumised teevad.

Samas pean möönma, et mitte kõik vormsilased ei soovi, et kauplus tegevust jätkaks. See teeb murelikuks. Väikesaar püsib elujõulisena siis, kui siin on olemas esmased teenused nii kohalikele kui ka külalistele. Loodan väga, et ettevõtjad ei heitu ning vaatamata pidevatele hirmutamistele on valmis vormsilastele ja Vormsi külalistele kaupluse teenust pakkuma. Ma loodan, et ettevõtjad näevad Vormsi poes võimalust, mitte takistust.

Lõpetuseks lubage ka üks heatahtlik märkus. Kriitika on demokraatia loomulik osa. Kuid pelgalt nurisemine ei vii meid edasi. Kui miski häirib, tulge rääkima, tulge vallamajja. Kui märkate probleemi, pakkuge lahendus. Meie kogukond on väike – seda enam on igaühe panus oluline. Vormsi tugevus on ühtehoidmine. Hoiame üksteist ja oma saart!

Vallamaja kroonika

Lühike ülevaade kohtumistest ja aruteludest, kus vallatöötajad on osalenud

5. jaanuar Vallavalitsuse istung
6. jaanuar Kooli jõulujumalateenistus
7. jaanuar Haapsalu-Rohuküla raudtee arutelu koosolek, osales vallavanem
12. jaanuar Volikogu istung
13. jaanuar Üldplaneeringu arutelu
14. jaanuar Raamatupidamisprogrammi PMEN koolitus, osales finantsjuht-raamatupidaja
15. jaanuar Läänemaa ühistranspordi arutelu koosolek, osales vallavanem
17. jaanuar Eesti Saarte Kogu koosolek, osales vallavanem
19. jaanuar Vallavalitsuse istung
20. jaanuar Jäätmemajanduse arutelu, osales vallavanem
20. jaanuar Õppematerjale tutvustas praktiline kohtumine SA Läänemaaga, osales kooli direktor
22. jaanuar Läänemaa tunnustab 2025 üritus, osales vallavanem
22. jaanuar ENMAK 2035, osales vallavanem
23. jaanuar HEV-õpilased ja diferentseerimine koolitus, osales kooli direktor
26. jaanuar Läänemaa kriisikomisjon, osales majandus- ja haldusspetsialist ning vallavanem
27. jaanuar Lasteaia projektipõhise õppeviisi arendamise koolitus, osales kooli direktor
27. jaanuar Eesti tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi integratsiooni infotund, osales sotsiaaltöö- ja haridusspetsialist
27. jaanuar Kohtumine valla väärikatega
28. jaanuar ELVL kommunikatsiooni kolmapäev, osales infojuht
29. jaanuar Sisehindamise ja arengukava koolitus, osales kooli direktor
29. jaanuar Jäätmereformi infotund, osales vallavanem, ehitus-, keskkonna- ja planeeringuspetsialist ning majandus- ja haldusspetsialist
30. jaanuar HEV õppija korrektse dokumentatsiooni koolitus, osales kooli direktor
30. jaanuar Kodukant Läänemaa kohtumine, osales sotsiaaltöö- ja haridusspetsialist
31. jaanuar Majandus-, ehitus- ja keskkonnakomisjoni ja haridus-, kultuuri- ja sotsiaalkomisjoni ühiskoosolek
2. veebruar Vallavalitsuse istung
2. veebruar Ilves 2026, osales vallavanem
3. veebruar KOVIS koolitus, osales vallasekretär ja infojuht
4. veebruar Läänemaa ja Hiiumaa integratsiooni võimaluste kohtumine, osales sotsiaaltöö- ja haridusspetsialist
4. veebruar Saarte Energiaagentuuri külastus Vormsile
4. veebruar Hoolekogu koosolek
5. veebruar Lasteaiaõpetaja heaolu töökeskkonnas koolitus, osales kooli direktor
5. veebruar Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse koosolek, osales vallavanem
9. veebruar Kriisikoosolek Regionaal- ja põllumajandusminister, Taristuminister, PPA, Transpordiamet, osales vallavanem
9. veebruar Majandus-, ehitus- ja keskkonnakomisjoni koosolek
9. veebruar Volikogu istung
10. veebruar Arendusseminar, osales kooli direktor ning sotsiaaltöö- ja haridusspetsialist
11. veebruar Andmetarkus haridusjuhtimises koolitus, osales kooli direktor
12. veebruar RKK ühisseminar, osales vallavanem
13.-15. veebruar Turismimessil osalemine
16. veebruar Kriisikoosolek Regionaal- ja põllumajandusminister, Taristuminister, PPA, Transpordiamet, osales vallavanem
16. veebruar Vormsi pildipanga pildistamised
16. veebruar Vallavalitsuse istung
16. veebruar Õppeasutuse arengu kavandamise ja sisehindamise koolitus, osales kooli direktor
17. veebruar EITS koosolek, osales vallavanem
17. veebruar SA Läänemaa üldkoosolek, osales vallavanem
18. veebruar Ilves 2026, osales vallavanem
19. veebruar Andmekaitse inspektsiooni teabepäev, osales infojuht
20. veebruar Kooli vabariigiaastapäeva aktus
24. veebruar Vabariigi aastapäeva pidulik tunnustusüritus
25. veebruar Vallavalitsuse istung
25. veebruar ELVL kommunikatsiooni kolmapäev, osales infojuht
28. veebruar ja 1.märts KOV talimängudel Vormsi saare esindamine ja osalemine

Hea Vormsi kogukond!

TANEL VIKS, VOLIKOGU ESIMEES

Oma riigi olemasolu nii väikese rahvaarvuga etnosel ei ole just tavapärane. Aga me olime siin, oleme siin ja jääme siia. Vahel on öeldud, et see on ime. Ma ei tahaks selle väitega nõustuda. Imed juhtuvad meist sõltumatult. Ma usun, et soovitud tulemuse saavutamiseks on Eesti rahvas meie ajaloos õigetel hetkedel midagi teadlikult teinud. Me oleme püüdnud juhtida protsesse meile soovitud suunas, mitte jäänud ootama imesid.

Oleme ajaloos oskuslikult ära kasutanud meile avanenud ajaaknad, olgu see siis eelmise sajandi alguses, kui Eesti Vabariik loodi, aga ka siis, kui jõudsime üle 30 aasta tagasi Eesti Vabariigi taastamiseni. Ka 2004. aastal, kui Eesti võeti NATO ja Euroopa Liidu liikmeks. Ei ole vaja just palju fantaasiat, et ette kujutada, milline võiks olla meie rahva saatus siis, kui me oleksime kakskümmend kaks aastat tagasi jäänud rippuma ida ja lääne vahele.

2022. aasta 24. veebruar algas meie kõigi jaoks oluliselt teisiti. Juhtus see, mida kõik pelgasid, aga keegi ei uskunud. Õigus oli neil, kes juba aastaid olid juhtinud tähelepanu sellele, et meie naaberriik ei ole demokraatlik ning et ta on oma naabrite suhtes agressiivselt meelestatud.

Viimased 1000 aastat meie ajaloos on selle tõenduseks. Rootslaste, taanlaste, sakslaste ja lätlaste rünnak meid enam ei ohusta – tegemist on selgelt meie liitlaste ning riikidega, mis on samast kultuuri- ja väärtusruumist. Isegi mõte sellest, et germaanlaste, liivlaste, semgalite, seelide ja latgalite järeltulijad võiksid meid rünnata, on absurdne. Venemaale mõeldes on mõte nende järjekordsest sõjakäigust siiakanti kahjuks vägagi mõtlemist väärt.

Kui liita ennesõjaaegne ja taasiseseisvumisjärgne aeg, oleme me siiski rohkem olnud iseseisev ja vaba riik. Ja see on suur väärtus. Meie vabadus ning põhimõtted on kaitsmist väärt. Me ei saa oma geograafilist asukohta muuta ega paraku ka naabrit. Küll aga peame sellega arvestama ning igapäevaselt näitama, et meie ründamine ei ole mõistlik. Metsas on palju väikseid loomi, kuid siil süüakse viimasena – siil võib kurku kinni jääda, ta on töökas ja jonnakas. Peame olema riigina üks siil ning nagu sama nimega õppuse moto ütleb: iga okas loeb. Ja igaüks meist ongi see okas, ka oma igapäevaste toimetuste ja tegemistega, oma tööga Eesti heaks.

Mida me võiksime kõigest sellest õppida? Kindlasti seda, et iseolemine ja vabadus ei ole kahjuks iseenesest mõistetavad. Selle nimel tuleb pingutada, sellesse panustada ning isamaaline kasvatus on siinkohal oluline. Eesti on mõnes mõttes väga unikaalne maa – meie rahva kaitsetahe on väga kõrge, üks kõrgemaid maailmas. Eestis on tsiviil- ja militaarmaailm läbi Kaitseliidu, Eesti Reservohvitseride Kogu, aga ka muude kodanike ühenduste kaudu väga tugevalt läbi põimunud ning lähtub väga tugevast MEIE-tundest. See on väga suur väärtus, mida peab hoidma ja arendama.

Ma usun Eestisse. Eesti on täna rahvusvaheliselt suurem, kui ta rahvaarvu või territooriumi arvestades on. Siin on uskumatult palju andekaid inimesi – ettevõtjaid, kultuuritegelasi, sportlasi. Me peaksime sellel teel ka tulevikus püsima – traditsioone austava, kuid tulevikku vaatava riigi ja rahvana.

Soovin teile kõigile ilusat Eesti Vabariigi aastapäeva. Elagu Eesti!

Vormsi aasta 2025: kogukonna vägi ja saare areng

KAISA VALM, INFOJUHT

2025. aasta oli Vormsi jaoks märgiline, kandes sõnumit „Vormsi avab oma hinge“. Aastat iseloomustasid suured kultuurisündmused, olulised investeeringud taristusse ning süsteemne töö noorte ja hariduse vallas.

Aasta lõpu seisuga (31.12.2025) elas Vormsil 453 inimest (264 meest ja 189 naist). Demograafiline pilt püsib stabiilne. Lapsi ja noori (0–18) oli 46, neist 9 koolieelikut. Tööealisi oli 307. Eakaid (65+) oli 106. Aasta jooksul sündis 1 uus ilmakodanik, valda registreeris end 45 uut elanikku, lahkus 38 ja suri 3 inimest.

Vallavalitsus ja volikogu töötasid intensiivselt, pidades kokku 41 istungit ja võttes vastu üle 300 õigusakti. Oluliselt paranes infovahetus: valla kodulehel avaldati 192 uudist ning Facebooki vaatamiste arv kasvas hüppeliselt, ulatudes keskmiselt 57 000 vaatamiseni kuus.

Haridus

Vormsi Lasteaed-Põhikoolis (VLP) algas uus ajastu direktori Maret Võrno juhtimisel. Koolis õpib 19 õpilast, kevadel lõpetas põhikooli 4 noort. Kool liitus Rohelise Kooli programmiga ja fookusesse võeti õppijakeskne mudel.

Alustati igakuiste sotsiaal-emotsionaalsete oskuste tundidega. Noorte heaolu spetsialist saavutas olulise võidu, aidates menetlusprotsessi kaudu ühe noore tagasi õpiteele.

Vald toetab noorte huviõpet kuni 90 euroga kuus. Saarel ja mandril osaleb ringides 18 last.

Plaanis on luua Vormsi noorte vilistlaskogu, et hoida sidet saarelt lahkunud noortega ja muuta saar neile atraktiivseks tagasitulemise kohaks.

Kultuur ja ettevõtlus

Kultuuriaasta oli erakordselt tihe ja edukas. Augustis etendunud Urmas Lennuki vabaõhulavastus „Vormsi lugu“ tõi kokku ligi 500-pealise publiku, olles saare ajaloo üks mastaapsemaid kultuuriprojekte.

Toimusid esimesed „Kreegi päevad Vormsil“, tähistati talharpa-laagri 20. juubelit ja Olavipäevi. Septembris alustas tööd kauaoodatud Vormsi segakoor.

Vormsi oli esindatud Tourest 2025 messil. Juunis toimus ettevõtjate foorum Joel Ostrati ja Mari Jürjensiga, et tihendada sidet valla ja kohalike arendajate vahel.

Sotsiaalvaldkond

Sotsiaalvaldkonnas keskenduti teenuste kättesaadavusele. Soetati uus sotsiaaltranspordi buss, mis on kohandatud ka ratastoolikasutajatele.

Toimib koostöö Toidupangaga, eakatele pakutakse kooli köögist sooja toitu ning lisandus riigieelarveline vaimse tervise teenus.

Aktiivselt tegutsevad Pensionäride Seltsing ja uus vestluskohvik.

Taristu ja areng

Valla areng toimus planeeritult, keskendudes jätkusuutlikkusele. Valmis ja võeti kasutusse multifunktsionaalne spordihoone. Rälby sadama rekonstrueerimise II etapp jõudis lõpule.

Teostati 2,3 km ulatuses teede investeeringuid. Koostöös Elisaga parandati IT-turvalisust ning uute mobiilimastide kaudu paranes side kvaliteet üle saare.

Randadesse (Rumpo, Saxby, Rälby, Borrby) paigaldati sorteerimisjaamad ja võeti kasutusele uued jäätmepressid.

Aktiivselt tegeldi detailplaneeringutega (Kruusaaugu, Rumporanna, Borrby ja Norrby sadamad) ning maareformi toimingutega.

Finants

Viidi läbi täielik inventuur, et saada täpne ülevaade valla varadest. Toimus laenuhange, et tagada soodsaimad tingimused edasisteks investeeringuteks.

Kokkuvõtvalt tõestas 2025. aasta, et Vormsi on elujõuline ja arenev kogukond. Mitmed sel aastal algatatud tegevused – nagu Hullo reoveepuhasti rekonstrueerimine, uue arengukava koostamine ja vilistlaskogu loomine – kanduvad edasi 2026. aastasse. Saare juhtlause „Vormsi avab oma hinge“ peegeldus selgelt nii hoolivas sotsiaaltöös kui ka kõrgetasemelises kultuuriprogrammis.

Märkame. Kuulame. Aitame. Nii loome üheskoos hooliva Vormsi.

2025. aasta Vormsi jäätmemajandus

EBEKAI HÄRM, MAJANDUS- JA HALDUSSPETSIALIST

Jäätmemajandus Vormsi saarel on aastaid toiminud jäätmevaldajatele sõbralikul põhimõttel. Ööpäevaringselt saab 16 küla jäätmemajja viia enamiku igapäevaelus tekkivatest jäätmetest. Jäätmevaldajatele on see mugav lahendus, sest kõik igapäevased jäätmed saab liigiti konteineritesse paigutada ühes ja samas punktis.

Jäätmemajandus 2025 numbrites:
2025. aastal transporditi saarelt mandrile käitlemiseks kokku 84 tonni jäätmeid.

Segaolmejäätmeid veeti mandrile 30 m3 konteineritega viiel korral, kokku 43 tonni, mis moodustab ligikaudu 50 protsenti kõigist saarelt väljaveetud jäätmetest.

Sega- ja klaaspakendeid saadeti käitlemiseks kokku 18 tonni, asbesti ehk eterniiti 13 tonni ning ehitusjäätmeid 9 tonni.

Uued paberi- ja papijäätmete ning segapakendite presskonteinerid mahuga 30 m3 aasta jooksul ei täitunud ning neid saarelt välja ei saadetud.

2025. aastal oli jäätmemajanduse kogukulu kokku 47 000 eurot.

Saaresisene jäätmete kokkuvedu jäätmekeskusesse ja selle haldamine maksis 22 800 eurot. Jäätmete mandrile vedu ja käitlemine kokku 23 700 eurot.

Suurima kuluartikli moodustas olmeprügi saarelt mandrile väljavedu ja töötlemine summas 10 500 eurot.

Ülejäänud kulud jagunesid järgmiselt: sega- ja klaaspakendite vedu ja käitlus 3780 eurot, ehitusjäätmed 2500 eurot, eterniit 5000 eurot ning suurjäätmete ja ohtlike jäätmete vedu ja käitlus 190 eurot. Elekter, side ja jäätmevaldajate registri haldamine moodustasid kokku 500 eurot.

2025. aastal laekus jäätmemajanduse tulureale kokku 27 680 eurot.

Jäätmevaldajatele esitatud arvete kogusumma oli 23 900 eurot, mis sisaldas nii aastatasusid kui ka jäätmekeskuses üleantud jäätmete tasusid.

Sega- ja klaaspakendite veo ja käitluse kulud summas 3780 eurot katsid taaskasutusorganisatsioonid.

Kulude ja tulude võrdlus näitab, et ligikaudu 19 300 eurot kaeti otseselt valla eelarvest. Kas see jääb nii ka edaspidi, näitab aeg. Vormsi valla otsustajatel on siin oluline mõttekoht ning vajadusel tuleb teha poliitilisi otsuseid, kuidas jäätmemajanduse rahastamisega edasi minna.

Vormsi spordihoone läks üle täielikule iseteenindusele

KAISA VALM, INFOJUHT

Vormsi spordihoone külastamine on nüüd veelgi paindlikum. Spordihoone on läinud üle täielikule iseteenindusele, mis tähendab, et treenida saab just siis, kui sulle sobib – olenemata päevast või kellaajast.
Spordihoones puudub tavapärane klienditeeninduslett.

Sissepääs toimub järgmiselt:
Pilet ja maksmine: Pileti saab osta mugavalt veebilehelt vormsi.ee/elu-vormsil/spordihoone või skaneerides spordihoone välisuksel oleva QR-koodi. Tasumine toimub turvalise Montonio makselingi kaudu.

Uksekood: Pärast makse sooritamist kuvatakse ekraanil automaatselt uksekood, millega pääseb hoonesse.

Erandid: Kuupiletite ja kogu saali rendi puhul saadetakse kood e-posti teel ning selle genereerimine võib võtta kuni 12 tundi.

Saali rent ja üritused:
Enne kogu saali rentimist tasub saadavust kontrollida spordihoone kalendrist. Saunade, ürituste ja püsiaegade broneerimiseks palume ühendust võtta e-posti teel vv@vormsi.ee
või telefonil +372 5592 5486.

Meeldetuletus ohutuse tagamiseks:
Turvalisuse ja treeningrahu tagamiseks tuletab spordihoone meelde, et alla 12-aastastel lastel ei ole lubatud viibida jõusaalis, seda ka koos lapsevanemaga.

Fotod: Kaisa Valm

Vormsi valla 2026. aasta eelarveprojekti lühiülevaade

FINANTSJUHT-RAAMATUPIDAJA AGLE ROMULUS

Vormsi valla 2026. aasta eelarve eelnõu koostamist alustati 2025. aasta sügisel eelmise vallavalitsuse poolt ning see esitati uuele volikogule 2025. aasta novembri lõpus. Uus vallavalitsus otsustas varasema eelnõu tagasi võtta ning esitas volikogule uue eelnõu 2026. aasta alguses.

Eelarveprojekt läbis 09.02.2026 volikogus esimese lugemise. Seejärel on volikogu liikmetel 10 päeva aega esitada muudatusettepanekuid. Pärast ettepanekute läbivaatamist toimub teine lugemine ning hiljemalt märtsi lõpuks peab volikogu eelarve kinnitama.

Vormsi valla eelarve kulude ülesehitus on tegevusalapõhine ning eelarve täitmist korraldab vallavalitsus. Vallavalitsus määrab tegevusalade eelarvete vastutajad, kes koos hallatavate asutuste juhtidega osalevad eelarve elluviimisel. Pärast eelarveaasta lõppu koostatakse majandusaasta aruanne, sealhulgas eelarve täitmise aruanne, mida auditeerib sõltumatu audiitor ning kinnitab vallavolikogu.

Eelarve on koostatud tekkepõhiselt, mis tähendab, et tehingud kajastatakse nende toimumise hetkel, sõltumata raha laekumise või väljamaksmise ajast. Eelarveaasta kestab 1. jaanuarist 31. detsembrini.

2026. aasta eelarveprojekti üheks prioriteediks on personali koosseisude ülevaatamine ja töötasude tõstmine kõikides valdkondades, et tagada valla konkurentsivõime tööandjana. Suureks väljakutseks on vahendite leidmine spordihoone ülalpidamiseks, volikogu personalikuludeks ning sotsiaaltoetuste jätkuvaks kasvuks.

Põhitegevuse tulud

2026. aasta eelarveprojektis on planeeritud põhitegevuse tulusid 1,6 miljonit eurot, mis on 36 000 eurot ehk 2% rohkem kui 2025. aasta eelarve täitmine. Põhitegevuse tulud koosnevad maksutuludest, tegevuskuludeks saadavatest toetustest, kaupade ja teenuste müügist ning muudest tegevustuludest.

Suurima osa põhitegevuse tuludest – 56% – moodustab tulumaks, mille laekumiseks on prognoositud 867 000 eurot (kasv võrreldes 2025. aastaga +5,3%). Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate ja pensionäride arv ning nende brutosissetulek, samuti riigi kehtestatud laekumismäärad omavalitsustele.

Saadavad toetused moodustavad 34% põhitegevuse tuludest ehk 525 000 eurot (+2%). Tasandusfondi maht on 199 000 eurot (+19%), toetusfondi maht 301 000 eurot (+9%) ning planeeritavad projektitoetused 25 000 eurot (–66%).

Kaupade ja teenuste müügist prognoositakse 100 000 eurot ehk 6% põhitegevuse tuludest (–17%). Vähenemine tuleneb kultuurivaldkonna tulude muutusest võrreldes 2025. aastaga, mil kajastus erakorraline piletitulu suvelavastusest.

Maamaks moodustab tuludest 4% ehk 59 000 eurot (+10%).

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludeks on planeeritud 1,5 miljonit eurot, mis on 159 000 eurot ehk 12% rohkem kui 2025. aasta eelarve täitmine.

Kuludest moodustavad personalikulud 55%, majandamiskulud 37% ning antavad toetused 7%. Reservfondiks on kavandatud 13 000 eurot ehk 1% põhitegevuse kuludest.

Personalikuludeks on planeeritud 799 000 eurot (+12%), majandamiskuludeks 546 000 eurot (+7%) ning toetusteks 103 000 eurot (+36%).

Suurima osakaaluga on haridusvaldkonna kulud (35%). Järgnevad valitsussektori teenused (21%), kultuur ja sport (13%), majandus (11%), sotsiaalkaitse (8%), keskkonnakaitse (7%), elamu- ja kommunaalmajandus (4%) ning avalik kord (1%).

Põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulem on planeeritud 89 000 eurot.

Investeerimistegevus

Investeerimistegevuse kulusid on planeeritud 129 000 eurot. Need koosnevad põhivara soetusest, põhivara soetuseks antavatest toetustest ja laenuintressidest.

Põhivara soetus moodustab 76 000 eurot ehk 59% investeeringutest.

Suuremad investeeringud 2026. aastal:

– valla teede parendused – 40 000 eurot;

– ühisköögi projekteerimine – 20 000 eurot.

Põhivara soetuseks antavad toetused:

– 20 000 eurot Vormsi veevarustuse parendamiseks;

– 10 000 eurot kiriku renoveerimiseks;

– 9 000 eurot hajaasustuse programmi toetusteks.

Investeerimistegevuse tuludeks on planeeritud 10 000 eurot, millest suurema osa moodustavad saadavad toetused põhivara soetuseks.

Finantseerimistegevus

Investeeringute elluviimiseks plaanitakse võtta 54 000 eurot laenu. Koos tagasimaksetega väheneb valla netovõlakoormus (kohustused miinus likviidsed varad) 11%-ni põhitegevuse tuludest ehk 165 000 euroni. See jääb alla seadusega lubatud ülempiiri ning loob hea baasi järgnevate aastate investeeringute planeerimiseks.

Laenude tagasimakseid koos intressidega tehakse 176 000 euro ulatuses.

Likviidsete varade maht väheneb 138 000 euro võrra ning aasta lõpuks prognoositakse rahalisi vahendeid 199 000 euro ulatuses ehk 13% põhitegevuse tuludest.

Detailsema ülevaate eelarve kujunemisest ja valdkondlikust jaotusest leiab Vormsi valla kodulehelt.

Rumpo külas Epasta detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu

LEMBIT TALLI, EHITUS-, KESKKONNA- JA PLANEERINGUSPETSIALIST

Detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimus 18.02.2026 kell 11.30–12.30 Koolituskeskuse II korruse saalis aadressil Kooli 1, Hullo küla. Arutelul käsitleti avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikku arvamust.

Arutelul osalesid arvamuse esitajad, konsultant, naaberkinnistu omanik, arendaja ning vallavalitsuse esindajad. Arutelu käigus kuulati ära kõik osapooled. Arvamuse esitaja oma arvamusest ei loobunud.

Vallavalitsus vaatab detailplaneeringu dokumentatsiooni üle ning teeb vajadusel korrektiivid. Arvamuse põhiargumentide osas leiab vallavalitsus, et esitatud vastuväited ei ole piisavalt põhjendatud ning tulenevalt kehtivast üldplaneeringust ja seadusruumist ei ole võimalik nendega arvestada.

Vallavalitsus vastab esitatud arvamusele kirjalikult. Avaliku arutelu tulemus avalikustatakse valla kodulehel aadressil www.vormsi.ee

Jäätmereform toob Vormsi jäätmemajandusse muudatused

EBEKAI HÄRM, MAJANDUS- JA HALDUSSPETSIALIST

2026. aasta alguses jõustusid seadusemuudatused, mis täpsustavad kohalike omavalitsuste kohustusi jäätmemajanduse korraldamisel. Need muudatused puudutavad otseselt ka Vormsi valda ning eeldavad mitme olulise sammu astumist.

Siiani on Vormsi vald olnud osa Läänemaa omavalitsuste ühisest jäätmekavast. Jäätmereformi mõjul on asjakohane koostada Vormsile oma jäätmekava, mis määrab jäätmekorralduse eesmärgid ja põhimõtted ning sobitab valla mudeli uutesse kehtima hakanud reeglitesse.

Oluline osa jäätmekavast on liigiti kogutavate ja taaskasutusse suunatavate jäätmete sihtarvude saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Seejärel tuleb ajakohastada Vormsi valla jäätmehoolduseeskiri, mis sätestab jäätmevaldajate ja valla õigused ning kohustused. Ka siin on oluline roll taaskasutamise ja ressursitõhususe tagamisel.

Paralleelselt tuleb üle vaadata ja kehtestada hinnakiri vastavalt uutele nõuetele. Selle alusel toimub edaspidi Vormsi valla jäätmemajanduse haldamise, jäätmeveo ja käitluse kulude katmine.

Hinnakirja rakendamise eelduseks on jäätmevaldajate registri korrastamine ning lepingute sõlmimine.

Need dokumendid peavad looma selgema ja õiglasema raamistiku nii vallale, jäätmevaldajatele kui ka võimalikele jäätmekäitlusteenuse pakkujatele ning tagama, et jäätmemajandus Vormsi vallas vastab uutele nõuetele ja toetab jäätmete käsitlemist ressursina.

Vormsi koduhooldustöötaja tegemised

OIVI BOYERS, SOTSIAALTÖÖ- JA HARIDUSSPETSIALIST

Koduhooldustöötaja töö peamine eesmärk on toetada koduteenusel olevaid ja kõrgendatud tähelepanu vajavaid inimesi nende igapäevaelus, aidates säilitada ja parandada nende elukvaliteeti harjumuspärases keskkonnas. Töö keskmes on inimeste toimetuleku toetamine kodus ning vajadusel ka väljaspool kodu, lähtudes kliendikesksest lähenemisest ja kokkulepitud teenustest.

Koduhooldustöötaja igapäevased ülesanded on mitmekesised. Ta aitab klienti toiduainetega varustamisel ja toidu valmistamisel, toob vajadusel vee ja küttepuud ning abistab eluruumide korrastamisel ja kütmisel. Samuti toetab ta ravimite ja esmaabivahendite hankimisel, korraldab pesupesemist ja esmase arstiabi saamist ning abistab hügieenitoimingutel. Oluline osa tööst on ka klientide abistamine asjaajamisel ja dokumentide vormistamisel ning sooja toidu kojuveo korraldamine.

Lisaks praktilisele abile jälgib koduhooldustöötaja kliendi seisundit ja vajadusi, teeb vajalikud sissekanded hoolduskavasse ning teavitab abivajadusest valla sotsiaaltöö eest vastutavat spetsialisti.

Koduhooldustöötaja ametiga kaasneb suur vastutus. Töötaja vastutab tööülesannete õigeaegse ja kvaliteetse täitmise, koduteenuse lepingu nõuetekohase täitmise ning oma tegevuse seaduslikkuse eest. Samuti vastutab ta talle usaldatud vara ja klientide teenusteks tehtud rahaliste ettemaksete sihipärase kasutamise eest. Oluline on konfidentsiaalsuse hoidmine – kogu töö käigus teatavaks saanud isiklik ja ametialane teave peab jääma kaitstuks ning seda tohib jagada vaid tööalaselt seotud isikutega.

Koduhooldustöötaja roll kogukonnas on äärmiselt oluline. See on usaldusel, professionaalsusel ja hoolivusel põhinev töö. Koduhooldustöötaja on oluline lüli kogukonna sotsiaalhoolekandesüsteemis, aidates inimestel võimalikult kaua iseseisvalt ja turvaliselt oma kodus toime tulla. Hooldustöötajaga on võimalik ühendust võtta telefonil 5697 5650.

Uus kultuuri- ja kogukonnaspetsialist

Veebruaris alustas Vormsi Vallavalitsus kultuuri- ja kogukonnaspetsialistina tööd Randy Peiker.

Randy taust on tihedalt seotud kultuuriga – ta on laulnud Estonia teatri ooperikooris ning omandanud Tartu Ülikoolis bakalaureuse- ja magistrikraadi semiootika ja kultuuriteooria erialal. Praktilise kogemuse kultuurikorralduses sai ta Rae valla kultuurispetsialistina, kus vastutas laste ja noorte osalemise eest XIII noorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“.

Vormsil soovib Randy hoida ja väärtustada saare identiteeti ning kogukonnatunnet, alustades kohtumistest kohalike inimeste ja seltsidega. Temaga saab ühendust e-posti aadressil randy@vormsi.ee või telefonil 5639 0960.

Randy Peiker. Foto: erakogu

Vormsi Lasteaed-Põhikool kavandab järgmist arenguperioodi

MARET VÕRNO, KOOLI DIREKTOR JA VERONIKA ISBERG

Kooli areng ei saa sündida juhuslikult – see on teadlik ja läbimõeldud protsess, mis tugineb nii kogukonna ootustele kui ka õppijate tegelikele vajadustele.

Selleks, et Vormsi Lasteaed-Põhikoolis saaks teha teadlikke otsuseid, osalevad õpetaja Veronika Isberg ja direktor Maret Võrno Tallinna Ülikooli koolitusprogrammis „Õppeasutuse arengu kavandamine ja sisehindamine“. Koolitus aitab mõtestada, kuidas siduda riiklikud haridusstrateegiad kooli igapäevase tööga ning kuidas teha otsuseid, mis lähtuvad õppijate tegelikest vajadustest.

Programmi eesmärk on tugevdada kooli võimekust kasutada andmeid, seada selgeid arengusuundi ja kujundada õppijakeskset koolikultuuri. Õppijast lähtuv sihiseade tähendab, et arengukava koostamisel kasutame muu hulgas sisehindamisel saadud andmeid – õppijate ja õpetajate rahulolukküsitluste tulemusi ning eelmises arengukavas seatud eesmärkide täitmise analüüsi. Andmeanalüüsi tulemustele tuginedes saame teha tõenduspõhiseid otsuseid. Süsteemne, analüüsil põhinev ja koostöine lähenemine aitab tagada, et meie kooli areng ei tugine oletustele, vaid teadlikule mõtestamisele ja ühiselt seatud eesmärkidele.

Foto: Kata Varblane

Arengukava koostamine on kõige tulemuslikum siis, kui sellesse panustavad nii koolipere kui ka kogukond. Seetõttu soovime, et sisehindamine ja arengukava kujundamine oleks ühine teekond. Tulevaste arengukavandamise seminaride ajad ja info avaldatakse kooli kodulehel. Kui tead juba praegu, et soovid protsessis kaasa rääkida, anna endast märku e-posti aadressil kool@vormsi.ee.

Vormsi õpilased Tallinnas

NOORTE HEAOLUSPETSIALIST, KAIRI AAVERE

13. veebruari veetsid Vormsi kooli 8. ja 9. klassi õpilased Tallinnas. Üheskoos külastasid noored Riigikogu ja Tallinna Karjäärikeskust.

Õpilased said ülevaate Riigikogu tööst ja hoonest, külastades muu hulgas ka Pika Hermanni torni. Seejärel suunduti Tallinna Karjäärikeskusesse, kus noortele tutvustati erinevaid valikuvõimalusi pärast põhikooli lõpetamist. Tutvustati nii gümnaasiume, riigigümnaasiume kui ka kutsekoole. Selgitused erinevate õppeasutuste ja haridusteede kohta olid põhjalikud ja mitmekesised.

Üheksandikel seisab see otsus peagi ees ning kindlasti said nad juurde enesekindlust järgmise eluetapi valikute tegemiseks. Lisaks said noored määratleda oma tugevusi, panna proovile oma oskused ning lahendada praktilisi ülesandeid.

Fotod: erakogu

Vormsi oma noor – Merilyn Juhkam

MALLE HOKKONEN

„On inimesel soov end täiendada, ei ole mõtet ühel kohal edasi istuda. Elus on vajalik minna uutele tõusudele värskete ideedega." Nõnda ütleb Vormsi saare noor õppur Merilyn Juhkam, kes hetkel tudeerib Poolas.

Merilyn on Vormsi neiu, kes on saarel omandanud hariduse nii lasteaias kui ka koolis. Tema natuur igatses juba varakult uute teadmiste järele. Samas andis väikese kooli tagasihoidlik õpilaste arv talle oskuse olla iseseisev ning suurendas huvi laiema maailma vastu.

Vormsi kooli lõpetamise järel asus Merilyn õppima Läänemaa Ühisgümnaasiumisse humanitaarsuunda. Siin koges ta huvitavat üllatust – klassis ligi 30 õpilast! Ta on öelnud, et just seal sai ta kogemuse, et õppida tuleb igaks päevaks ja igas olukorras. Tarkusi kogus ta kannatlikult ja püsivalt.

Gümnaasiumi järel siirdus Merilyn õppima ärijuhtimist EBS-is. Samal ajal tiksus peas mõte, et ühel päeval kihutab ta maakera kuklapoolele – Austraaliasse.

Ülikoolis liitus Merilyn programmiga „Southwestern Advantage" ning siit algas hämmastava vaprusega tema järgmine arenguetapp. Kohver pakitud, lendas ta kolmeks kuuks Ameerika Ühendriikidesse – Tennessee osariiki Nashville'i ning edasi Montanasse ja Põhja-Dakotasse – müüma ukselt uksele õppematerjale.

Ta kohtas sõbralikke inimesi, kellelt ei tulnud ühtki pilkenoolt. See aitas tal eestlaslikust tagasihoidlikkusest üle saada. Töö arenes, meeleheitepisaraid ega läbipõlemist ta ei kogenud. Entusiasm ja päikeseline meel saatsid teda kogu perioodi vältel. Merilyn usub, et eesmärkideni jõudmine eeldab õppimist, püüdmist ja pühendumist ning eelkõige hõõguvat tahet.

Programmis osales sadu müüjaid Euroopast ja USA-st ning Merilynil õnnestus platseeruda TOP 100 hulka.

Varasemalt on ta osalenud õppereisidel Lätti ja Prantsusmaale ning aidanud seal ettevõtteid turunduse valdkonnas.

Praegu õpib ta Warsaw School of Economics'is.

Tulevikus näeb Merilyn end müügitöötajana kinnisvaravaldkonnas. Poliitika ei ole hetkel tema lemmikteema.

Millega oled vaba aega veetnud?

Ikka sport ja liikumine on tähtsal kohal – need tegevused puhastavad ja rikastavad

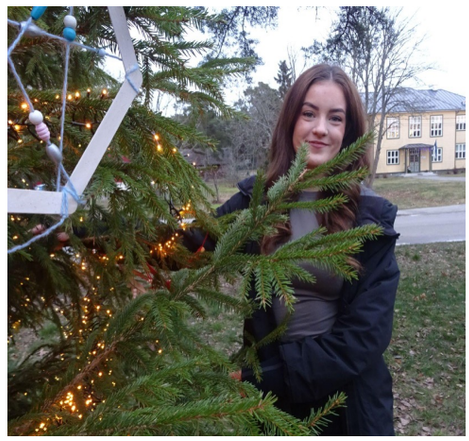

Foto: erakogu

mõttetegevust, aju töötab laitmatult. Olen liitunud spordiklubiga, jalutanud sõpradega looduses ning harjutanud talharpat.

Järgmisel aastal saan ise olla mentor uutele tudengitele.

Millised tegevused Sind aitavad, lohutust ja kergendust pakuvad?

Mulle meeldib suhelda inimestega, kes soovivad end täiendada ja uusi oskusi omandada. Meeldib arutada huvitavatel teemadel, mis rikastavad minu mõttemaailma.

Sinu suured plussid?

Kindlasti julgus proovida igat võimalikku ettevõtmist, rakendada oma võimeid, minna sügavuti, uurida ja teada saada.

Kui Sul oleks miljon krooni, milleks kasutaksid?

Reisimisele ja teiste kultuuride tundmaõppimisele – et mõista, miks elu erinevates riikides ja kultuurides on just selline nagu on, millest see on tingitud ning millised on sealse rahva väärtushinnangud.

Mida on vanemad Sulle õpetanud?

Võtta igast tegevusest maksimum. Teha neid asju, mis mulle meeldivad ja mida ise soovin. Ei pea meeldima kõigile. Igaühel on oma teekond ning võimalus seda kujundada meeldejäävaks ja huvitavaks.

Mis Sulle saarel meeldib?

Rahulik elustiil ja sõbralikud, kokkuhoidvad inimesed.

Kas Sul on mõte Vormsiga end rohkem siduda ja päriselt saarel elada?

Arvan, et jah – kui olen reisinud ja õppinud ning elu intensiivne periood on läbitud.

Jagugu Merilynile püsivust ja õigeid otsuseid, saatku teda värskendavad mõtted ja kindlustunne igas ettevõtmises. Merilyni vanematele tänu ja kiidusõnad.

Vormsi Vallavalitsus sulgeb mitteametlikud @vormsi.ee e-posti aadressid

KAISA VALM, INFOJUHT

Seadusest tulenevalt peavad kõik kohalikud omavalitsused rakendama Eesti infoturbe standardit (EITS). EITS-ist tulenevad reeglid on mõeldud eelkõige infosüsteemides olevate tundlike andmete kaitsmiseks ning kohaliku omavalitsuse ja riigi toimepidevuse tagamiseks.

Seoses EITS-ist tulenevate turvareeglite rakendamisega Vormsi Vallavalitsuses anname teada, et vallavalitsuse domeeniga seotud @vormsi.ee meiliaadressid, mis ei ole valla teenistujate kasutuses, suletakse 31. märtsil 2026.

Kui olete nimetatud meiliaadressi aktiivne kasutaja ja vajate abi olemasolevate kirjade üleviimisel uuele meiliaadressile,palumevõttaühendustaadressil kaisa@vormsi.ee, et arutada võimalikke lahendusi.

Muudatus on vajalik vallavalitsuse teenistujate meilikontode nõuetekohaseks kaitsmiseks. EITS-i nõuete kohaselt kaitstud süsteemis ei tohi olla meilikontosid, mille kasutajad ja nende kasutuses olevad seadmed ei järgi kehtestatud infoturbenõudeid. Sellised kontod vähendavad valla usaldusväärsust ning suurendavad infoturberiske, sealhulgas pahavara levikut ja andmepüügi (õngitsemise) ohtu. Tänases julgeolekuolukorras ei ole see aktsepteeritav.

Lisaks on aastate jooksul muutunud @vormsi.ee domeeniga seotud kontod vallavalitsuse jaoks tasuliseks, mistõttu ei ole nende jätkuv haldamine ja ülalpidamine eelarveliselt mõistlik ega põhjendatud. Infoturbe seisukohast on korrektne, et vallaga teenistus- või töösuhte lõppemisel suletakse ka @vormsi.ee e-posti aadress.

Palume arvestada, et alates 1. aprillist 2026 ei ole mitte-teenistujatele kuuluvad @vormsi.ee meiliaadressid enam kasutatavad. Vallavalitsuse ametlik suhtlus toimub edaspidi EITS-i nõuetekohaselt kaitstud töökontode lahenduse kaudu.

(M)ajalugu: Lühike lugu Fridhemist, Hans Pöhli kunagisest suvekodust

ALGOR STRENG, ANTS RAJANDO

Hans Pöhli kunagine suvekodu

Hans Pöhli 50. juubel 1926. a
Foto: Peter Adamsi erakogu

Ajalooliselt paiknes Hullo küla talude tuumik rohkem kauplusest lõuna pool. 19. sajandi alguses rajati nn väike härrasrahva suvituskvartal kauplusest põhja poole, kus asus ka Fridhem (eesti k Rahukodu). Fridhem ehitati 1912. aastal. Hiljem ehitati Solhem ning üle tee asuvad pansionaadihooned.

Hans Pöhl ja rannarootslaste lugu

Siin suvitas Hans Pöhl (1876–1930), kes sündis Noarootsi kihelkonnas Sutlepa vallas. Ta oli rannarootslaste kultuuri eestvõitleja ja vaimne liider ning Asutava Kogu ja I, III ning IV Riigikogu liige. Ta oli abielus vormsirootslase Lydia Linströmiga, kes oli sündinud Hokabackas Köstri talus. Tema emapoolne vanaema Fredrika Tönnisdotter oli tulnud Vormsile Ruhnust 1806. aastal ning emapoolne vanaisa Kristian Nyberg 8-aastasena koos perega Hiiumaalt 1810. aastal. Sel ajal kolis maade kaotamise tõttu Vormsile üle saja hiiurootslase.

Suvemaja, mitte talumaja

Maja on erandlik – see ei ole talumaja, vaid ehitati suvemajaks hooajaliseks kasutamiseks. Siin ei olnud lauta ega suuri kõrvalhooneid. Ühe skeemi alusel paiknes kinnistul sadakond aastat tagasi ühe katuse all kitsas eluhoone kuuridega.

Hoone on suur – 10 meetrit lai ja 18 meetrit pikk – ning oli algselt sindelkatusega. Plekk-katus paigaldati enne Teist maailmasõda ning on osaliselt säilinud tänaseni. Plekki oli kahte sorti – Soome ja Inglise päritolu. Haruldane oli see, et maja külge oli ehitatud palksaun, kuhu pääses otse köögist ning millel oli madala kaldega viilkatus. SOV arhiivist nähtub, et saun oli algne ega olnud hilisem juurdeehitis.

Anfilaadsüsteem ja esindusruumid

Majale on iseloomulikud kõrged, läbikäidavad kahepoolsete ustega toad – arhitektuuris nimetatakse seda anfilaadsüsteemiks. Esindusruumid asusid maja ida- ja lõunaküljel. Magamistuba võis paikneda maja keskel läänekuljel ning teenijateruum tõenäoliselt põhjapoolse sissekäigu juures köögi vastas. Ülakorrusel olid toad külalistele. Allkorrusel oli kuus tuba, kahte sissepääsu ühendav koridor ja trepikoda; ülakorrusel kolm tuba. Trepikojast pääses ka keldrisse. Algselt ei olnud majal lääne pool nii palju aknaid – hoone oli avatud tänava poole, kus asus peasissekäik ja Vormsi kontekstis väga esinduslik klaasveranda.

Tõenäoliselt elas siin keegi ka aastaringselt. Pöhlidel oli viis last, kes armastasid kogu suve siin veeta. Hans Pöhl ise oli ametikohustuste tõttu hõivatud ning sai Vormsil suvitada vaid mõnel nädalal hilissuvel. Tema sünnipäeva (15. augustil) tähistati aga alati Vormsil. Tänavu augustis möödub 150 aastat tema sünnist.

1950. aastatel asus hoones kohaliku metskonna kontor. Pärast metskonna kolimist kohandati maja kooliõpetajate korteriteks. Liina Piirsalu tuli saarele 1967. aasta augustitormi (orkaani) ajal, tulevane koolidirektor Olev mõni aasta hiljem. Tollal elas majas mitmeid noori õpetajaid ning seda kutsutigi õpetajate majaks.

Välisvoodri ehisdetailid. Foto Ants Rajando

Pilt maja esiküljest. Pooleliolev renoveerimine. Vintskapi otsas on maja vanune uhke ehisvarras, mille katusest ülemine osa on ajast puretud, praguline ja plaanis välja vahetada. Rähnid on kasutanud seda nö sepikojana, nii et maja kajab. Foto Ants Rajando

Renoveerimine ja värvid

Alates 2017. aastast algas põhjalikum renoveerimine. Plaanis on kogu maja väljastpoolt soojustada, säilitades ajaloolise välisilme ning taastades puitvoodri detailid.

Algne värv oli ookerkollane, hilisem savisinine, millisena hoone pärast uuenduskuuri ka jääb. Hoone läänepoolsele küljele on ehitatud terrass ja rõdu, lisatud aknaid ja uksi. Lõunapoolsed siseruumid muudeti läbikäidavuse asemel eraldi magamistubadeks. Siseseintelt eemaldati krohv, mis oli tõenäoliselt lisatud nõukogude ajal tuleohutuse kaalutlustel, kui hoones tegutses metskonna kontor.

Algne siseviimistlus oli kogu majas ühesugune – väärispuitu imiteeriv pruun tapeet, mis võis omal ajal olla moes, kuid tänapäeval ei peeta seda eriti esteetiliseks. Renoveerimise käigus avanes hilisema tapeedi alt uks sauna – kunagi said suvitajad köögist otse sauna minna. Tänaseks on maja küljes olnud saun lammutatud.

„Põhli maja on olnud eeskujuks Vormsi elumajade arhitektuurile.“

Ühes katusekorruse toas oli tapeedi alla tasanduskihiks pandud 1912. aasta Peterburi saksakeelseid ajalehti. Nendes kajastus Vene avalikkuse tervitus Saksa keiser Wilhelm II-le tema kroonimise 24. aastapäeva puhul. Kahe aasta pärast algas Esimene maailmasõda.

Renoveerimine ja tänane lahendus

Renoveerimisel on säilitatud algne akende lahendus. Eesmärk on värvida need ajaloolise valge tooniga, mis on kergelt elevandiluukarva ning harmoneerub paremini kui tänapäeval sageli kasutatav kriitvalge.

Hoone algsed tulekolded ei ole säilinud. Allkorrusele on ehitatud uus kaminahi, pliit ja soemüür (pottsepp Tiit Aedviir).

See pliit, koos soojamüüriga, annab väga hästi sooja. Foto Ants Rajando

Ülakorrusel on samuti ahi ja pliit, nõukogudeaegne soemüür. Kogu maja köetakse puuküttega.

Uued kõrvalhooned on ehitatud L-kujuliselt ning osaliselt ümber hoovi – selline paigutus on olnud iseloomulik paljudele Vormsi taludele. Teraval oosil paiknev hoovilahendus on ruumikasutuse mõttes praktiline, jättes ruumi toimetamiseks ning pakkudes tänava suunalt privaatsust. Kõrvalhooned on plaanis värvida rootsi punaseks. Põhli maja on olnud omamoodi eeskujuks Vormsi elumajade arhitektuurile, mida ehitati Eesti esimese iseseisvusaja jooksul.

450 inimest on registreeritud Vormsi valda (veebruar 2026) • Neist mehi **263** • naisi **187** • kuni 20-aastaseid **51** • 21-65-aastaseid **299** • 66-a ja vanemaid **100**

Foto: Omniva

Saxby tuletorn jõudis postmargile

Omniva andis koostöös Eesti Meremuuseumiga välja Saxby tuletornile pühendatud postmargi.

Mark kuulub sarja „Eesti tuletornid“ ning selle kujundas Eesti Meremuuseumi kunstnik Roman Matkiewicz.

Tänavu möödub 155 aastat päevast, mil Saxby tuletorn esimest korda süttis. Praegune valge malmtorn rajati 1871. aastal ning sellest ajast on see juhatanud laevu läbi Väinamere madalike. Tuletorn on olnud oluline nii meresõitjatele kui ka rannarootslaste kogukonnale.

Postmargi nimiväärtus on 1,80 eurot, mis sobib kodumaiste kirjade saatmiseks. Margi tiraaž on 22 000 eksemplari ning see on müügil Omniva e-poes ja postkontorites üle Eesti.

YUMUUV

YUMUUV 2026 – Vormsi kogukonna liikumis- ja heaoluprogramm

YUMUUV on aastaringne liikumis- ja heaoluprogramm, mis toetab järjepidevat liikumist, vaimset heaolu ja kogukondlikku koosolemise tunnet. Programm on üles ehitatud kuupõhiselt ning arvestab aastaaegade loomulikku rütmi.

Liitumine toimub YuMuuvi äpi kaudu.

Liitumiskood: VGN-112.

Vali kogukonnaks Vormsi.

Sündmused

Kavas võib tulla muudatusi, uuendatud sündmuste infot saab kodulehelt **vormsi.ee/sundmused**

Märts

1.märts 2026 kl 11
Jumalateenistus
Vormsi Püha Olavi kiriku koguduse maja

10. märts 2026 kl 19
Kino “Unustatud häälte püüdjad”
Vormsi Rahvamaja

15. märts 2026 kl 11
Jumatateenistus
Vormsi Püha Olavi kiriku koguduse maja

21. märts 2026 kl 12
Emakeele raamatuklubi
Vormsi raamatukogu

24. märts 2026 kl 19.15
Kino ”Las tants alaku”
Vormsi Rahvamaja

25.märts 2026 kl 10
Märtsiküüditamise mälestuspäev
Vabadussamba juures

29. märts 2026 kl 11
Palmipuudepüha jumatateenistus
Vormsi Püha Olavi kiriku koguduse maja

Aprill

5. aprill 2026 kl 11
Ülestõusmispüha jumalateenistus
Vormsi Püha Olavi kirik

7. aprill 2026 kl 19.15
Kino ”Suveraamat”
Vormsi Rahvamaja

19. aprill 2026 kl 11
Jumalateenistus kirikus
Vormsi Püha Olavi kirik

21. aprill 2026 kl 19.15
Kino “100 liitrit koduõlut”
Vormsi Rahvamaja

25. aprill 2026 kl 10
Kalmistu talgupäev
Vormsi kalmistu

Läänemaa tunnustab 2025. aasta tänukirjadega

Läänemaa kaunis kodu 2025 – REIN LEVOSKIN RÄLBY KÜLAST VORMSIL
Läänemaa vabakonna tegu 2025 – VORMSI MEREPÄÄSTE SELTS
Läänemaa Sädeinimene 2025 – ENE SARAPUU

Lisaks andis Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp välja oma preemiad:
Kultuurielu edendamise eest Vormsil – Eidi Leht

Palju õnne,

Vormsi väärikad sünnipäevalapsed!

Jaanuar

RAUL KUUSK
RINALD TUBARIK
AIN TALVISTE

Veebruar

ELLEN JÄRV
ALO VENTSEL
AIME PIIRSALU

Vormsi vald õnnitleb sünnipäevalapsi alates 70. juubelist.

vormsi vald

Vormsi valla ajaleht • E-post: vv@vormsi.ee • Tel 529 6318
Väljaandja: Vormsi Vallavalitsus • Toimetaja: Merilin Kaustel-Lehemets • Trükk: Haapsalu trükikoda